

**Doodzonde
NOORDERBREEDTE**

Karakteristieke beplanting is weggehaald en sloten zijn gedempt, foto Auke Kleefstra

Friesland heeft visie op papier

Functioneloze oude dijken en kaden worden in stand gehouden

Oude dijken zijn landschappelijk vaak erg fraai. Zij kennen over het algemeen hoge cultuurhistorische- en natuurhistorische waarden. De oude slaperdijken stofferen een landschap en helpen de verkaveling begrijpen. Deze soms zeer oude landschapselementen worden momenteel 'ontdekt' bij lokale en regionale overheden teneinde het kleinschalig plattelandstoerisme te stimuleren... en oude landschapsstructuren te conserveren. Het is dan ook niet onlogisch dat de provincies de oude waterkeringen een toekomst willen geven. Zo ook in Friesland. In de Ontwerp-Beleidsnota voor landschapszorg en natuurbeheer in Friesland (1985) worden maatregelen verwoord om deze landschapsstructuren te beschermen. Eén van de belangrijkste doelstellingen is het: *'...tegenaan van nivellering van verschillen, die de landschappen onderling kenmerken'*. De provincie heeft visie en toont daadkracht wat mag blijken uit de aanbevelingen in de nota: *'...bestaande dijken en kaden, die geen direct waterkerende functie meer hebben worden in stand gehouden'*. Dit is duidelijke taal! In Friesland heeft de provincie lef en dat mag gezegd worden. Dus is het tijd om eens een tochtje te maken langs een aantal van die mooie Friese oude dijken.

Oude dijken zijn landschappelijk vaak erg fraai. Zij kennen over het algemeen hoge cultuurhistorische- en natuurhistorische waarden. De oude slaperdijken stofferen een landschap en helpen de verkaveling begrijpen. Deze soms zeer oude landschapselementen worden momenteel 'ontdekt' bij lokale en regionale overheden teneinde het kleinschalig plattelandstoerisme te stimuleren... en oude landschapsstructuren te conserveren. Het is

dan ook niet onlogisch dat de provincies de oude waterkeringen een toekomst willen geven. Zo ook in Friesland. In de Ontwerp-Beleidsnota voor landschapszorg en natuurbeheer in Friesland (1985) worden maatregelen verwoord om deze landschapsstructuren te beschermen. Eén van de belangrijkste doelstellingen is het: *'...tegenaan van nivellering van verschillen, die de landschappen onderling kenmerken'*. De pro-

vincie heeft visie en toont daadkracht wat mag blijken uit de aanbevelingen in de nota: *'...bestaande dijken en kaden, die geen direct waterkerende functie meer hebben worden in stand gehouden'*. Dit is duidelijke taal! In Friesland heeft de provincie lef en dat mag gezegd worden. Dus is het tijd om eens een tochtje te maken langs een aantal van die mooie Friese oude dijken.

Middelzeedijk bij Friens, foto Rob de Groot

Gedempte sloot bij de oude Middelzeedijk te Friens, foto Rob de Groot

En dan krijg je, naïef als je bent, de beroerdste dag van het jaar. Mooie waterkeringen bekijken? Mooi niet, je gaat van blunder naar blunder. Die Friese overheid kan haar beleidsnota's beter direct naar het 'grijze archief' ofwel de prullenbak verwijzen. Wederom wordt het cultuurlandschap afgescheept met een nota vol nietszeggende aanbevelingen. Neem nou de Oude Middelzeedijk. De voormalige waterkering langs het stroompje de Moezel, het verlengde van het riviervlakte de Boorne die vroeger bij Rauwerd uitstroomde in de Middelzee. Ooit had deze dijk naast een waterkerende wellicht ook een functie als wegverbinding. Het onderhavige tracé verloor haar betekenis met de aanleg van de Rijksstraatweg in 1827. De afgelopen jaren diende het slechts als ontsluitingsroute voor enkele percelen weiland. En wat gebeurt er dan: eerst verdwijnt geleidelijk de karakteristieke beplanting. De oude meidoorn en de zwarte els worden gekapt; niet

te opvallend weliswaar maar toch... opeens is de begroeiing verdwenen. Daarna worden de bermsloten van elders vrijgekomen grond stukje bij beetje gedempt. In dit geval is er zelfs sprake van vervuilde grond, maar goed dat ligt inmiddels onder het maaiveld. Op deze wijze is de afgelopen jaren langzaam maar zeker een deel van de Oude Middelzeedijk bij Friens vernield. Blijkbaar staan provincie en vooral gemeente deze ontwikkeling oogluikend toe. Vooral de gemeente Boarnsterhim is natuurlijk als schuldige aan te wijzen. Haast vanzelfsprekend is ook hier weer sprake van een gebrek aan beleid. Een actueel bestemmingsplan-buitengebied ligt niet voor. Het huidige bestemmingsplan dateert van 1960 waardoor 'ongewenste' ontwikkelingen haast onmogelijk tegengegaan kunnen worden. Het landschap is vogelvrij. En tegen de beleidsontwikkelingen op de ministeries en de maatschappelijke behoeften in werken de gemeen-

ten nog binnen totaal achterhaalde kaders; zo ook in Boarnsterhim.

Het wordt ondertussen toch eens hoog tijd dat de provinciale overheden in samenspraak met de ministeries een instrumentarium ontwikkelen om kostbare landschappen (en landschapselementen) adequaat te beschermen. Profiel, identiteit, woongenot, recreatie en toerisme, leefomgeving; argumenten genoeg voor de Friese bestuurders om eens lef te tonen. Tot op heden blijft het bij goede voornemens en aanbevelingen; maatregelen blijven uit, laat staan toezicht op naleving of het sanctioneren van overtreders. Inmiddels zijn we weer een stap dichterbij een genivelleerd landschap, karakter- en sfeerloos: een deel van de Oude Middelzeedijk bij Friens is vernield en dat is doodzonde. **Nb**

Redactie Noorderbreedte (WF) / A. Kleefstra